

BEROEPS- BELANGEN

BEPERKING AANTAL STUDENTEN

DOOR

W. A. BECKER.

Onder bovenstaanden titel publiceert de Telegraaf in de rubriek onderwijs en opvoeding een serie artikelen van gezaghebbende academici; waarvan die van de hand van Prof. Kohnstamm en Dr. C. P. Gunning in het nummer van 15 Febr. 1933 de directe oorzaak zijn van dit artikel.

De schrijvers lanceeren daar meeningen, welke als grondgedachte voor hun betoog, van zoo enorm belang zijn voor ons speciaal studievak, dat ik de lezing hiervan ten sterkste kan aanbevelen aan hen, die hun speciale aandacht aan het vraagstuk van onderwijs en opvoeding van den tandheelk. student wijden.

Prof. Kohnstamm begint al dadelijk met de praealabele vraag of men de universiteit ziet als vakschool ter voorbereiding van maatschappelijke beroepen, of óók haar taak ziet in diepere algemeene vorming. Waar de geleerde schrijver als zijn meening geeft, dat „in de komende eeuw de behoefte aan geestelijke verdieping eer zal toe- dan afnemen” laat hij ons niet in het duister omtrent zijn meening, en waar Dr. Gunning de „dubbele taak van het H.O.” aangegeven in art. 1 van de H.O. wet als uitgangspunt neemt voor zijn betoog, „dat de effectus civilis los moet worden gemaakt van het laatste acad.-examen” komen wij vanzelf tot de vraag, die bij de laatste technikers-misère door verschillende schrijvers op zoo merkwaardige wijze belicht is, n.l. of het tandheelk. onderwijs in Nederland universitair is of niet.

Beschouwt men de zaak van een zuiver formeelen-kant, dan zou ik niet weten, waarom het 't niet zou zijn — het tandheelk. Instituut met zijne docenten is een integreerend deel van de

medische faculteit, de vooropleiding is in handen van hoogleeraren en assistenten, het theoretisch tandheelk. examen is een zuiver academisch examen.

Vraagt men echter elken insider op het gebied van tandheelk. onderwijs of de opleiding van den a.s. tandarts voldoet aan de eischen van art. 1 der H.O.-wet: „vorming tot het bekleden van maatschapp. betrekkingen waarvoor een wetenschapp. vooropleiding gewenscht is, zoomede de voorbereiding tot zelfstandige beoefening der wetenschappen” dan zal het antwoord „neen” moeten luiden, met de toevoeging: het is inderdaad niet veel meer dan een vakschool.

Het feit dat onze regeering sinds meer dan 50 jaren de tandheelk. opleiding aan de universiteit van Utrecht heeft gehandhaafd en daarnaast door hare regelingen met de tandheelkundigen blijken heeft gegeven van weinig waardeering voor de tandheelkunde als onderdeel der geneeskunde moge er op wijzen, dat een ondubbelzinnige uitspraak verwacht mag worden: of de tandarts behoeft een wetenschapp. opleiding aan de Universiteit — of wel: Iedere vakschool die kiezen leert trekken, gaatjes in tanden plombeeren en kunstgebitten maken moet aan zekere elementaire eischen voldoen, dat ze geen gevaar voor de gemeenschap oplevert — maar verder gaat de beschermende taak van Vadertje Staat niet.

Ik geloof niet, dat er één tot oordeelen bevoegd mensch is, die inderdaad meent, dat de samenleving er mee gediend zou zijn de tandarts-opleiding géén deugdelijke wetenschappelijke basis te geven als bedoeld in art. 1 der H.O. wet.

Tot nog toe heeft de richting in ons onderwijs steeds op twee gedachten gehinkt, n.l. de wetenschappelijke opleiding en de technische vaardigheid.

Het eerste zonder het laatste kweekt slechte practici — het laatste zonder het eerste „hybriden”.

De slechte practicus kan zijn tekort, als hij althans als onhandig mensch niet volmaakt ongeschikt is voor dit beroep, aanvullen, de hybride, met onvoldoende kennis ván — en inzicht in de fundamenteele wetenschappen, waarop de uitoefening van zijn intellectueel beroep moet steunen, blijft een meer of minder verdienstelijk techniker. De keuze is niet lastig wanneer men staat op het standpunt dat wij noodig hebben tandartsen en geen tandtechnikers.

Komende tot de oorzaak waarom de laatste jaren zoo een onrustbarende toevloed van tandheelk. studenten is ontstaan, voor wie in de naaste jaren zeker géén arbeidsveld ter beschik-

king is, aangezien de vraag naar tandheelk. hulp zeker geen gelijken tred heeft gehouden met het aanbod en waarvan een „geestelijk proletariaat, dat èn voor de maatschappij, èn voor de betrokkenen zelf als één groot gevaar moet worden beschouwd” (K o h n s t a m m), moge opgemerkt worden, dat de tandheelkunde tot voor eenige decennia terug nog niet voor vol werd aangezien, het beroep niet dàt aanzien genoot als een luxe werd beschouwd, altogader factoren die geleidelijk verdwenen of verminderden en waardoor vele jongelui, aangelokt door het maatschapp. succes en aanzien van enkelen deze studierichting kozen. Maar dan ook dit alleen is m.i. de oorzaak van die overmatige toevloed — geen bijzondere aantrekkingskracht tot deze studie, of dit maatschappelijk werk, maar alleen de meening, dat hier nog een redelijke kans op goed geldverdiene is, met een gemakkelijke en kortdurende studie, is de ware oorzaak.

Waar deze zal blijken ook niet aanwezig te zijn zullen de gevolgen van dit geestelijk proletariaat dat ontstaat, zich des te heviger doen gevoelen, tot schade van maatschappij, beroep en van het individu zelf.

Is hier iets tegen te doen en zoo ja wat?

Met de H.H. K o h n s t a m m en G u n n i n g ben ik van meening, dat er van eenigerlei poging, om de toegang tot de universiteit te verzwaren of te beperken of er selectie bij toe te passen, geen enkel heil te verwachten is. Slechts van een principieele wijziging van vakschool in universitair onderwijs is dat wèl; en dat de toeloop zal verminderen door het theoretisch tandheelk. examen, op het peil te brengen van de candidaats-examens voor medici en biologen, waarvoor 3 jaar gesteld moet worden, is zeker. De opleiding voor dit candidaatsexamen zou dan zeer zeker geen manual training behooren te bevatten, als behorende deze niet aan de academie thuis, maar uitsluitend vakken als physica, chemie, zoölogie, anatomie, physiologie, pharmacologie en pathologie, met de daarbij behorende practica.

De ontegenzeggelijk noodzakelijke manueele vaardigheid voor ons beroep behoort een aangeboren eigenschap te zijn, waaroemtrent de candidaat of zijn ouders zich van te voren hebben te overtuigen of die aanwezig is, en die *buiten de academie* aangekweekt en geoefend moet worden.

Bij de vaak moeilijke beslissingen waarvoor bureaux voor beroepskeuze zich geplaatst zien, is er dan nu eens een aan te wijzen, waarbij die moeilijkheid dan toch onmogelijk zoo groot

kan zijn. Een serie eenvoudige werkzaamheden, met hout, metaal en gips geven toch al heel spoedig een inzicht in de handigheid van een jongmensch, en vooral in zijn zin voor orde, netheid, accuratesse en zelfkritiek.

Na dat candidaatsexamen zal de student zijn manueele vaardigheid en de eigenlijke techniek noodig voor zijn beroep zich aan particulieren instellingen hebben eigen te maken, waarbij ik denk aan klinieken, waar hij, na een phantoomcursus, eenvoudige bewerkingen op patienten onder toezicht zal te verrichten krijgen. Deze praktische opleiding is zeer zeker in betere handen bij het particulier initiatief dan aan een overvolle gecentraliseerde vakschool met beperkte onderwijskrachten en behoefte niet langer dan één jaar te duren. Daarna keert hij voor een tweejarigen cursus terug aan de universiteit alwaar hem vakken gedoceerd worden als speciale pathologie, bacteriologie, orthodontie en protheseleer en waarbij hem na een tentamen toegang verleend wordt tot een cursus op patiënten om het theoretisch geleerde praktisch toe te passen.

Bij dit tentamen worde van den candidaat een reeds tamelijk groote manueele vaardigheid geëischt om met vrucht de meer gecompliceerde techniek van de conserveerende, orthodontische, prothetische en chirurgische tandheelkunde op patiënten te kunnen toepassen.

Na dezen cursus doet hij een doctoraal examen, waarbij wederom de technische vaardigheid buiten beoordeeling blijft, slechts de geschiktheid beoordeeld wordt tot: „zelfstandige beoefening der tandheelk. wetenschap”. Dit doctoraal examen geeft toegang tot het practisch tandartsexamen, een staatsexamen afgenomen door een commissie van menschen uit de praktijk. Met opzet ben ik niet in details getreden, over de onderdeelen der vakken, die in meerdere of mindere mate van belang zullen zijn voor de vorming van den a.s. tandarts, maar heb ik mij uitsluitend beperkt tot den gedachtengang: de Universiteit behoort geen vakschool te zijn, — de tandarts behoefte een universitaire opleiding, deze is te splitsen in een propaedeuse op zuiver theoretisch wetenschappelijke basis en een practisch wetenschappelijke opleiding met daartusschen in, en zoo noodig daarna, praktisch technische opleiding buiten de universiteit.

Hiermede, in algemeene lijnen aangegeven, geloof ik dat wij voor ons studievak de beste waarborgen hebben tegen de vorming van een geestelijk proletariaat, terwijl de gemeenschap ontlast wordt van een duur en onvoldoende onderwijs-instituut

zooals wij dat nu hebben, terwijl het rijk niet meer met de zorgen zit hoe eenige honderdtallen studenten een eenigszins dragelijke opleiding te verschaffen.

De eerste 3 jaren toch kunnen aan elk der 4 Universiteiten worden doorgebracht, de twee-jarige cursus aan het tandheelk. instituut dient tot de praktisch-wetenschapp. vorming van den student, terwijl het huidige eerste jaars-practic. en de oefeningen op phantoom, van het universiteitsinstituut verplaatst worden naar de maatschappelijke samenleving, die heusch niet in gebreke behoeft te blijven deze taak op zich te nemen en waarvan het resultaat zal zijn dat de docenten zich uitsluitend kunnen wijden aan de speciaal tandheelk. vorming van den student, eigen wetensch. werk en dat van doctorandi.

Dat de praktisch-technische opleiding verplaatst wordt van de universiteit naar de maatschappij brengt natuurlijk mede, dat de kosten van deze opleiding niet meer op de gemeenschap drukken maar het individu deze zelf heeft te bekostigen.

De vraag of de overheid verplicht is finantieel hierbij mede te werken, worde beheerscht door het aantal studenten, dat deze richting kiest en waarbij een eventueel tekort, waarvoor we voorloopig ook bij deze voorgestelde regeling niet bang behoeven te zijn, gestimuleerd kan worden door subsidie resp. beurzen voor extra begaafden, eventueel een Rijksvakschool met beperkt aantal leerlingen, waarbij de oprichting van rijksklinieken voor on- en minvermogenden benevens plaatsing van candidaat-tandartsen aan ziekenfonds en andere klinieken — bij schooltandverzorging en gemeentel. tandheelk. poliklinieken een weg moge aanwijzen hoe in de noodzakelijke praktisch-technische vorming voorzien kan worden.

VAN TANDARTS EN FISCUS

II.

Het eerstvolgende aanslagbiljet, dat zal worden uitgereikt, is dat voor de

PERSONEELE BELASTING.

Het belastingjaar. loopt van 1 Januari—31 December en de aanslag is gebaseerd op den toestand van 15 Januari. De heffing geschiedt naar 7 grondslagen, te weten:

- 1e. *huurwaarde* (van onroerende goederen);
- 2e. *meubilair*;
- 3e. *dienstboden*;
- 4e. *paarden*;
- 5e. *motorrijtuigen*;
- 6e. *pleiziervaartuigen*;
- 7e. *biljarten*.

De opbrengst komt de Gemeenten ten goede, terwijl de belasting voor de wetgeving in zake directe belastingen wordt beschouwd als een Rijksbelasting.

Eerste grondslag. (huurwaarde).

De belasting wordt berekend naar de *huurwaarde* van ieder (ongemeubeld!) perceel met de ongebouwde aanhoorigheden.

a. Voor *gehuurde perceelen* wordt de huurwaarde gesteld op het bedrag van den jaarlijkschen huurprijs, *tenzij deze huurprijs niet onder normale omstandigheden is bedongen!*

Voor een tandarts kan deze laatste zinsnede van belang zijn.

Stel, dat men een praktijk heeft overgenomen, waaruit voortvloeit, dat men het perceel van den voorganger huurt, dan bestaat de mogelijkheid, dat in den huurprijs een „verkapte Goodwill” is begrepen.

Een vergelijking met andere — gelijkwaardige — perceelen in

de naaste omgeving zal hierover op vrij eenvoudige wijze op-heldering kunnen geven.

Indien een dergelijk geval aanwezig is en men boekt — bijv. door een bezwaarschrift — een succes, dan zal het mes aan twee kanten snijden. In de eerste plaats toch betaalt men minder personeele belasting, doch bovendien is het niet uitgesloten, dat het verschil tusschen de werkelijke betaalde- en practisch juiste huur als goodwill voor afschrijving ten laste van het inkomen in aanmerking kan worden genomen.

b. Indien het gebruikte perceel eigendom is, dan zegt art. 10: Par. 1. *De huurwaarde van niet gehuurde perceelen wordt bepaald door vergelijking met onder normale omstandigheden gehuurde perceelen van dezelfde of meest nabijkomende soort in dezelfde of een naburige gelijksoortige gemeente.*

Vele tandartsen (vooral in de groote steden) bewonen (gebruiken) eigen huizen en het is zeer waarschijnlijk, dat de huurwaarde doorlopend op hetzelfde bedrag bepaald wordt. Maar deze belasting is belangrijk zwaar genoeg (1), om den aanslag eens aandachtig te bekijken en het is zeer zeker niet uitgesloten, dat dezelfde soort perceelen beduidend lager zijn verhuurd.

Op het aanslagbiljet staat de huurwaarde aangegeven. Het zal weinig moeite kosten, om een goede buur (patiënt) bereid te vinden, om mede te deelen, welke huur hij betaalt, c.q. inzage te krijgen van aanslagbiljet.

Blijkt inderdaad, dat de „eigen huurwaarde” hooger is, dan die van een gehuurd perceel, dan zal een bezwaarschrift op vrij eenvoudige wijze ontheffing opleveren.

Bij een vergelijking dient men op te letten, dat huur-contract van het andere perceel niet uit de „hoog-conjunctuur” dateert.

Is vergelijking met een ander (gehuurd) perceel niet mogelijk (bijv. voor een speciaal ingericht praktijkhuis!), dan wordt de huurwaarde gesteld op 6% van de *verkoopwaarde*. De koopprijs of de stichtingskosten blijven derhalve buiten beschouwing. Indien de verkoopwaarde moeilijk is te bepalen, is de eerste hypotheek (60% van de waarde) een vrij behoorlijke maatstaf.

Bereikt men een verlaging voor de personeele belasting, dan krijgt men tevens bij de berekening voor de inkomstenbelasting het voordeel, dat het „genot van vrij wonen” eveneens lager wordt gewaardeerd.

Derde grondslag (dienstboden).

De belasting naar den grondslag dienstboden, wordt geheven

¹⁾ O.a. in Amsterdam.

wegens het in dienst hebben, hier te lande, van personen, gebezigt tot persoonlijke diensten.

Belastingvrij zijn:

a. de eenige vrouwelijke dienstbode in een gezin met drie minderjarige kinderen;

b. de dienstbode, die *uitsluitend* voor de praktijk wordt gebruikt. (bel, telefoon, onderhoud praktijklocalen, enz).

c. de praktijk-assistente.

Het is derhalve mogelijk, om twee dienstboden te houden, n.l. eene sub. a en eene sub. b en toch uit hoofde van den derden grondslag onbelast te blijven.

Bovendien komen alle kosten (voeding, inwoning, sociale lasten) die op personeel sub. b en c drukken, in mindering van het inkomen.

Vijfde grondslag. (motorrijtuigen).

De belasting wordt geheven wegens het houden, hier te lande, van motorrijtuigen. De heffing houdt verband met de *waarde*, waaronder wordt verstaan de som, die gerekend wordt te kunnen worden bedongen bij verkoop *onder normale omstandigheden*, ter plaatse daartoe geschikt. De heffing is sterk progressief.

Wat is nu de waarde volgens bovenstaande regelen? Laten wij uitgaan van een auto van f 3000.—. Zoodra deze de garage van den handelaar heeft verlaten, zal de waarde hoogstens nog f 2250.— zijn. De *nieuwe* auto zal n.l. bij verkoop uit de tweede hand niet meer opbrengen dan 75% van de catalogus-waarde.

Is de wagen nieuw, doch overjarig (dus op het tijdstip, dat een nieuw type is uitgebracht) dan zal deze waarde tot 60% dalen.

Voor de volgende jaren is de aangewezen weg, om een — goed aangeschreven — handelaar te vragen, welk bedrag hij bij verkoop aan een particulier zou kunnen bedingen.

Uit het bovenstaande moge blijken, dat een nauwkeurige controle op een aanslag in de personeele belasting tot niet onbelangrijke vermindering kan leiden.

Maart 1933.

Nadruk verboden.